

GHID DE INIȚIERE ÎN 5 PAȘI PENTRU O TRANZIȚIE SUSTENABILĂ A IMM-URILOR

OPINII

SEPTEMBRIE 2023

ASPECTE PRINCIPALE

Tranziția sustenabilă este un efort colectiv și un aspect ce privește întreaga societate. În calitate de elemente esențiale ale economiei europene, și IMM-urile au de jucat un rol esențial. Tranziția prezintă provocări, dar oferă și oportunități. Totuși, poate fi descurajator să începi și să îți imaginezi modul în care tranziția sustenabilă afectează afacerea, chiar înainte de a fi complet informat.

Acest document prezintă primii 5 pași pe care un IMM îi poate face pentru a-și începe călătoria sustenabilă. Este vital să inițiezi procesul, chiar și cu pași mici, și să începeți treptat să pregătiți afacerea pentru ceea ce va urma.

INTRODUCERE

Întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) se confruntă cu presiuni și așteptări din ce în ce mai mari pentru a-și face afacerile mai sustenabile¹ și pentru a începe să raporteze cu privire la performanța lor în materie de sustenabilitate. Simultan, le sunt prezentate noi perspective, cum ar fi finanțarea verde și satisfacerea cerințelor consumatorilor, care pot aduce oportunități de afaceri favorabile.

Unele IMM-uri iau deja măsuri proactive pentru a-și adapta afacerile. Totuși, în același timp, multe IMM-uri și consilierii acestora sunt nesiguri cu privire la așteptările pe care trebuie să le îndeplinească și la standardele sau criteriile pe care să le urmeze. Mai mult, unele aspecte legate de sustenabilitate pot fi mai relevante pentru anumite IMM-uri decât pentru altele.

Acest document le sugerează IMM-urilor și consilierilor acestora primii 5 pași pe care orice IMM îi poate face pentru a-și începe călătoria sustenabilă. Acesta descrie, de asemenea, etapele generale ale călătoriei tranziției sustenabile pentru a le permite proprietarilor de IMM-uri să evalueze unde se află în prezent în ceea ce privește sustenabilitatea.

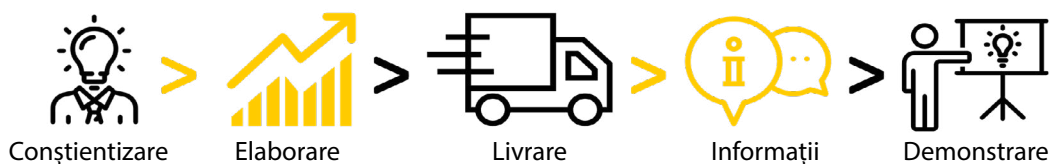
Documentul a fost întocmit în colaborare cu [Accountancy Europe](https://www.accountancyeurope.eu), [Ecopreneur.eu](https://www.ecopreneur.eu) – Federația Întreprinderilor Europene Sustenabile și [European Association of Cooperative Banks](https://www.eacb.eu) (EACB). De asemenea, acesta include informații obținute din interviuri cu profesioniștii contabili din practicile mici și mijlocii (SMP-uri) din întreaga Europă care oferă servicii de sustenabilitate pentru clienții IMM-uri.

ETAPELE TRANZIȚIEI SUSTENABILE A IMM-URILOR

Unele IMM-uri sunt deja mai sustenabile decât marile companii care își desfășoară activitatea în întreaga lume. Totuși, participarea în întregime a acestora la efortul tranziției sustenabile colective este esențială.

Pregătirea pentru o tranziție sustenabilă poate fi o sarcină solicitantă pentru multe IMM-uri. Chiar și întreprinderile conștiente de nevoia de tranziție și care intenționează să acționeze din timp se pot întreba de unde să înceapă. Sustenabilitatea trebuie să devină un element central al modului în care un IMM se gândește la fiecare aspect al afacerii (adesea denumit „gândire integrată”). De aceea, această secțiune pune în evidență 5 etape generale ale tranziției sustenabile. Acest lucru ar trebui să le permită întreprinderilor să evalueze unde se află și de unde ar trebui să înceapă.

¹ Sustenabilitatea înseamnă îndeplinirea nevoilor din prezent fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. Aceasta este adesea împărțită în trei subiecte sau domenii principale: aspectele legate de mediu, sociale și de guvernanta (ESG).

CONȘTIENTIZAREA

Prima etapă constă în cunoașterea motivelor pentru care afacerea ar trebui să ia în considerare sustenabilitatea sa. Acest lucru include modul în care afacerea va fi afectată de:

- criza climatică și criza gazelor naturale din Europa
- consolidarea accentului asupra bunelor practici sociale și a guvernancei
- legislație sau nevoile de informare ale părților interesate și așteptările mai extinse

De asemenea, IMM-urile trebuie să ia în considerare modul în care activitatea lor are un impact asupra mediului înconjurător și a societății, precum și „costurile de oportunitate” ale inacțiunii.

ELABORAREA

Al doilea pas constă în evaluarea sustenabilității propriului model de afaceri și elaborarea unei viziuni sustenabile și a unor obiective strategice pentru viitor. Aceasta include obținerea informațiilor despre impacturile afacerii din perspectiva sustenabilității, care permite stabilirea unui punct de plecare pentru îmbunătățirea sustenabilității.

Acest pas poate fi deosebit de împovăraător deoarece implică evaluarea lanțului valoric al modelului de afaceri actual al întreprinderilor și a aspectelor-cheie în materie de sustenabilitate (inclusiv, eventual, o analiză a pragului de semnificație). De asemenea, include elaborarea și planificarea trecerii la un model mai sustenabil.

LIVRAREA

Principalul punct al tranziției sustenabile este adaptarea afacerii proprii pentru a deveni sustenabilă. Această a treia etapă implică dezvoltarea unei viziuni de afaceri sustenabile prin intermediul unor scopuri-cheie și obiective-cheie și prin identificarea obiectivelor strategice vitale legate de sustenabilitate și a acțiunilor necesare pentru a le îndeplini.

INFORMAȚIILE

Prezentările de informații privind sustenabilitatea – în special pentru părțile interesate externe – devin semnificative doar atunci când există parametri de performanță în materie de sustenabilitate și îmbunătățiri care trebuie prezentate. Prezentările de informații privind sustenabilitatea rămân voluntare pentru IMM-uri, cu excepția celor cotate. Totuși, partenerii de afaceri ai IMM-urilor pot solicita anumite date specifice privind sustenabilitatea sau rapoarte mai cuprinzătoare. Întreprinderile mai mici trebuie să fie pregătite în cazul în care vor primi astfel de solicitări.

Acest pas implică pregătirea și publicarea parametrilor și ale îmbunătățirilor în materie de sustenabilitate a afacerii – fie că este vorba despre finanțatori, parteneri de afaceri, furnizori, autoritățile de reglementare sau consumatori.

DEMONSTRAREA

Ca un pas final, și dacă li se solicită de către partenerii de afaceri, IMM-urilor li s-ar putea cere să demonstreze că informațiile pe care le furnizează sunt reflecția veridică, onestă și substanțială a eforturilor lor legate de sustenabilitate. IMM-urile cotate sunt obligate să facă acest lucru în conformitate cu Directiva privind raportarea sustenabilității corporative (CSRD) și poate exista o cerere tot mai mare din partea partenerilor de afaceri ai IMM-urilor care trebuie să aibă încredere în informațiile privind sustenabilitatea prezentate.

Acest lucru ar putea fi, în orice caz, un avantaj pentru întreprindere. Cea mai bună practică ar fi utilizarea unui furnizor de servicii de asigurare independent extern – cum ar fi un auditor – pentru a efectua o misiune de asigurare, iar acesta ar putea fi chiar un obiectiv pe care IMM-urile și l-ar putea stabili singure.

5 PAȘI PE CARE ORICE IMM ÎI POATE FACE ACUM PENTRU A SE PREGĂȚI

Această secțiune pune în evidență pașii esențiali inițiali pe care un IMM îi poate face pentru a începe o călătorie sustenabilă. Acești pași se concentrează asupra etapelor de elaborare și livrare descrise mai sus.

Un IMM conștient de nevoia de tranziție se poate simți copleșit referitor la punctul de plecare. Nu este ușor de identificat ce referințe ar trebui vizate, mai ales în lipsa unor standarde de raportare privind sustenabilitatea clare, coerente și comune pentru IMM-uri. Mai mult, în funcție de tipul, sectorul și modelul de afaceri ale IMM-urilor, unele aspecte legate de sustenabilitate pot fi mai relevante decât altele.

Realizarea unei tranziții sustenabile este un proiect de restructurare care afectează toate nivelurile IMM-urilor și necesită sprijinul tuturor. Aceasta implică regândirea organizării interne și a rolului fiecărei persoane, fie că este vorba despre manageri sau despre angajați.

Acești 5 pași pot fi realizați practic de orice IMM. Ei constituie un prim efort important pentru a face afacerea mai sustenabilă. Nu există o ordine anume pentru parcurgerea pașilor de mai jos, întrucât aceasta depinde de condițiile de afaceri și de nivelul de sustenabilitate (a se vedea [Ecopreneur.eu's publication](#)).

1. LUAȚI LEGĂTURA CU EXPERTI, COLEGI, PUNCTE DE INFORMARE ȘI ALTE PĂRȚI INTERESATE

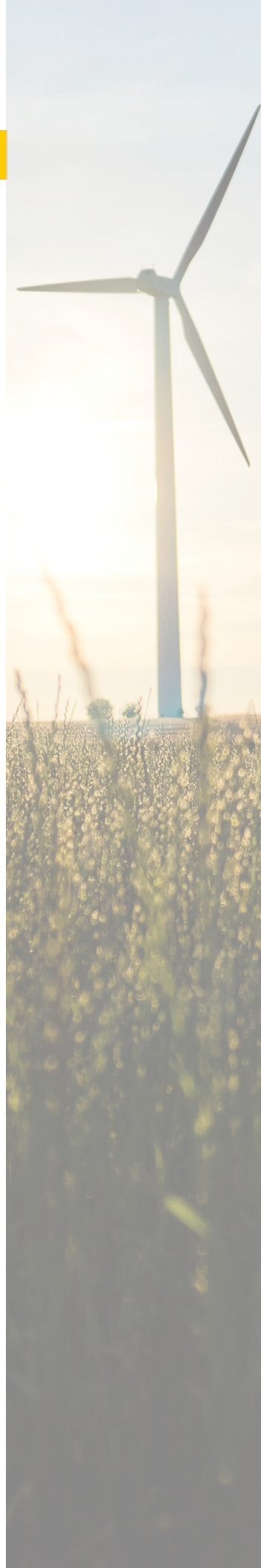
IMM-urile nu sunt singure atunci când încep să planifice o tranziție sustenabilă. Sprijinul este deja disponibil și poate fi furnizat de punctele de contact naționale. Următoarele linkuri furnizează puncte de contact utile la nivel național și paneuropean.

LA NIVEL NAȚIONAL

- [camerele de comerț](#) sunt la curent cu tendințele predominante din mediul de afaceri și joacă un rol esențial în informarea întreprinderilor cu privire la impactul acestora. Ele au legături strânse cu alți actori ai ecosistemului IMM-urilor, cum ar fi organizațiile bancare și financiare, instituțiile de învățământ și decidenții politici
- [Asociațiile de IMM-uri](#) au roluri similare cu cele ale camerelor de comerț, dar se concentrează în mod explicit pe segmentul IMM-urilor. Acest lucru le face utile în mod special pentru a oferi contacte și informații inter pares
 - [Unele țări](#) au asociații naționale de IMM-uri specializate în afacerile sustenabile
- [Băncile cooperatiste](#) și [băncile etice](#) sunt apropiate de IMM-uri și se numără printre principalii furnizori de finanțare ai acestora. Ele pot ajuta IMM-urile să înțeleagă și să se pregătească pentru condițiile și dispozițiile legate de sustenabilitate
- [Institutele de contabilitate](#) pot ajuta IMM-urile să ia legătura cu un profesionist contabil local specializat în furnizarea de asistență în materie de sustenabilitate

ORGANISME SUSȚINUTE DE UE

- [Enterprise Europe Network \(EEN\)](#) are birouri în fiecare stat membru al UE și recent a început să ajute companiile să găsească soluții pentru a-și alinia modelele de afaceri la principiile economiei circulare
 - Toate statele membre ale UE au puncte de contact naționale specifice privind economia circulară, care pot fi găsite [aici](#)
- [Climate-KIC](#) reunește parteneri din mediul de afaceri, mediul academic, sectorul public și cel nonprofit pentru a crea rețele de competențe prin care produsele, serviciile și sistemele inovatoare pot fi dezvoltate, aduse pe piață și extinse pentru impact

- [Platforma Europeană a Părților Interesate din Domeniul Economiei Circulare \(ECESP\)](#) oferă resurse, instrumente și exemple de bune practici privind practicile comerciale circulare
- [Covenant of Companies for Climate and Energy \(CCCE\)](#) este o inițiativă-pilot care încurajează și sprijină companiile să-și majoreze contribuția la o tranziție energetică curată, la economiile de energie și la obiectivele climatice conexe. Inițiativa își propune să le ofere întreprinderilor europene îndrumări practice, pas cu pas și asistență tehnică pentru a le ajuta să ia măsuri concrete care să ducă la decarbonizarea întreprinderilor lor

În plus, furnizorii de servicii profesionale existenți ai unui IMM pot oferi ajutor suplimentar. Majoritatea IMM-urilor europene, de exemplu, dispun de un contabil profesionist care le oferă servicii și consultanță importante pentru întreprinderi. Practica lor contabilă ar putea oferi servicii legate de sustenabilitate sau ar putea cunoaște un coleg care o face.

Acest prim pas le va permite IMM-urilor să înțeleagă mai bine:

- cum și de ce sustenabilitatea va avea un impact asupra rezilienței întreprinderii și de ce inacțiunea nu este o opțiune viabilă
- ceea ce părțile interesate externe, de exemplu, după cum s-a explicat mai sus, dar și partenerii din lanțul de aprovizionare și, nu în ultimul rând, întreaga societate consideră ca fiind aspecte cruciale în materie de sustenabilitate pentru întreprindere
- modul în care modelul de afaceri influențează mediul înconjurător și societatea și modul în care IMM-urile pot utiliza cel mai bine acești experți și aceste puncte de informare pentru a ajuta la pașii de mai jos

2. REFLECTAȚI ASUPRA VIZIUNII DE VIITOR A AFACERII DVS.

Proprietarul IMM-ului ar trebui să se familiarizeze cu subiectele-cheie din domeniul sustenabilității, de exemplu, folosind ca punct de referință [cele 17 obiective de dezvoltare sustenabilă ale ONU \(SDG-uri\)](#) sau [setul de standarde de sustenabilitate](#) al Inițiativei Globale de Raportare (GRI). Pe această bază, proprietarul ar trebui să dezvolte o gândire integrată despre întreprinderea sa, combinând sustenabilitatea cu aspectele financiare „convenționale”, și să reflecteze asupra:

- subiectelor privind sustenabilitatea relevante, de exemplu, utilizarea [setului de instrumente](#) al ACCA pentru a corela direcția întreprinderii cu SDG-urile ONU și legat de care dintre ele entitatea:
 - ar putea avea o contribuție pozitivă și/sau
 - se confruntă cu riscul de a-l submina
- viziunii sale de afaceri în 5, 10 și 20 de ani în legătură cu subiectele-cheie identificate în domeniul sustenabilității.

Pe această bază, IMM-urile pot elabora un document privind viziunea la nivel înalt care să sublinieze:

- cele mai relevante subiecte în ce privește mediul, sociale și de guvernare (ESG), luând în considerare sectorul și modelul de afaceri
- modalitățile prin care afacerea se va îmbunătăți legat de aceste subiecte-cheie
- riscurile și oportunitățile generale de afaceri identificate în subiectele privind ESG

Această reflecție le-ar permite IMM-urilor să dezvolte o primă strategie și viziune cuprinzătoare privind responsabilitatea socială a întreprinderilor (CSR).

În acest proces, proprietarul IMM-ului ar trebui să solicite ajutor din partea surselor de sprijin pentru IMM-uri subliniate la primul pas și să comunice cu personalul lor. Acest lucru este esențial pentru a obține susținerea acestora cu privire la eforturile și perspectivele în domeniul sustenabilității ale întreprinderii.

3. IDENTIFICAȚI ȘI PRIORITIZAȚI INFORMAȚIILE DVS. DESPRE SUSTENABILITATE

Multe IMM-uri dispun deja de informații privind sustenabilitatea de care nu sunt conștiente. IMM-urile ar trebui să identifice informațiile privind sustenabilitatea pe care le au deja sau pe care le-ar putea obține relativ ușor – în special cele relevante pentru subiectele-cheie privind sustenabilitatea pentru întreprindere identificate la pasul 2. IMM-urile ar trebui să încerce să prioritizeze care puncte de date ar putea fi cele mai potrivite pentru modelul și sectorul lor de afaceri.

Punctele de plecare pot include:

- consumul de gaze și de energie electrică
- materialele utilizate în produse și ambalaje
- utilizarea vehiculelor (inclusiv tipul vehiculelor – electricitate versus benzină etc.)
- utilizarea apei (pentru ce/unde) și consumul (cât de multă)
- gestionarea și reciclarea deșeurilor
- diversitatea de gen
- accidentele la locul de muncă
- politicile de remunerare
- guvernanta și conducerea
- alinierea la Regulamentul general privind protecția datelor (GDPR) al UE

Acest lucru le permite IMM-urilor să identifice unde și ce informații lipsesc și cum ar trebui să fie obținute. Exemplele de mai jos sunt indicatori de care IMM-urile s-ar putea să nu dispună imediat, dar pe care ar putea să-i obțină în mod realist:

- emisiile de gaze cu efect de seră și amprenta de carbon: acest indicator clarifică modul în care operațiunile zilnice ale unei întreprinderi afectează mediul. El ajută la identificarea locului în care aceasta utilizează cantități mari de energie, îmbunătățește operațiunile de afaceri și furnizează date valoroase privind sustenabilitatea pentru părțile interesate. Multe calculatoare gratuite ale amprentei de carbon sunt disponibile în limbile locale, de exemplu, [Danish government's Climate Compass](#). Există calculatoare de amprente de carbon în limba engleză care pot fi utilizate gratuit, de exemplu, [SME Carbon Footprint Calculator](#) al Carbon Trust și [Business Carbon Calculator](#) al SME Climate Hub.
- satisfacția angajaților: acest indicator este relativ ușor de obținut pentru întreprinderile cu 1-2 persoane. Pentru întreprinderile cu peste 10 angajați sunt disponibile instrumente de cercetare online simple și gratuite, cum ar fi [SurveyMonkey](#).
- sursa de energie electrică: verificarea site-ului web al furnizorului sau contactarea directă a acestuia pentru a obține mai multe informații despre modul în care este produsă energia electrică.

Cu datele identificate, IMM-urile ar trebui apoi să lucreze pentru:

- a implementa sisteme și mijloace interne care să permită colectarea și monitorizarea periodice (de exemplu, anual sau de două ori pe an) ale informațiilor privind sustenabilitatea. Acest lucru ar contribui la pregătirea și adaptarea pentru viitoarele obligații de raportare și ar ajuta la luarea unor decizii de management care să conducă la un mod de gândire mai sustenabil și mai integrat. De asemenea, ar sprijini IMM-urile în integrarea sustenabilității și pe tot parcursul planificării activităților
- a evalua în ce domenii specifice ar putea exista oportunități pentru IMM-uri, de exemplu, de creștere a eficienței sau de economisire, s-ar confrunta cu cel mai mare risc de a provoca daune legate de sustenabilitate sau s-ar putea afla în cel mai mare pericol de a fi afectate de riscurile legate de sustenabilitate cum ar fi o climă mai caldă. Instrumente precum [chestionarul B privind evaluarea impactului](#) vor ajuta la obținerea unei imagini holistice a performanței în materie de sustenabilitate a companiei. Acestea pot contribui la identificarea altor domenii în care IMM-urile fie dispun deja de informații privind sustenabilitatea, fie au nevoie evidentă de obținerea acestor informații. În plus, [Circularity Check](#) de la Ecopreneur.eu oferă o autoevaluare a circularității unui produs sau serviciu

4. ANALIZAȚI, PRIORITIZAȚI ȘI LUAȚI LEGĂTURA CU LANȚUL VALORIC IMEDIAT DIN CARE FACEȚI PARTE

Colectarea de informații despre propria afacere este în mod natural esențială. Cu toate acestea, este pertinent să se cunoască lanțul valoric în care operează IMM-ul. Acest lucru îi permite IMM-ului să ia în considerare și să atenueze potențialele riscuri ale lanțului de aprovizionare și să ofere o imagine holistică a impactului asupra sustenabilității întreprinderii.

Prin urmare, IMM-ul ar trebui să determine care sunt principalii furnizori și, dacă sunt proporționali, principalii clienți și să efectueze o evaluare la nivel înalt a oricăror riscuri imediate evidente în materie de sustenabilitate.

Astfel, IMM-ul nu trebuie să realizeze o analiză exhaustivă, ci ar trebui să depună eforturi pentru a acorda prioritate riscurilor imediate care apar din lanțul său valoric. Pentru a ajuta în acest demers, IMM-ul ar trebui să ia în considerare aspecte precum:

- furnizorii sau clienții din/în legătură cu țări aflate în conflict, care fac obiectul sancțiunilor, din regiuni politice instabile sau despre care se știe că au probleme legate de corupție, drepturile omului, transparență și statul de drept.
- informațiile în materie de ESG ale furnizorilor sau, în caz contrar, dacă aceștia pot furniza datele lor privind performanța în domeniul ESG

- principalii furnizori din sectoarele cu risc ridicat din punct de vedere ecologic, inclusiv mineritul, produsele chimice, silvicultura, petrolul și gazele, agroindustria, producția generală și construcțiile
- dependența excesivă de un număr mic de furnizori sau clienți și, în special, de cei care nu au performanțe bune în ceea ce privește cele 3 puncte de mai sus

Există unele riscuri legate de a nu face acest lucru, inclusiv:

- clienți (atât B2B, cât și B2C), furnizori de servicii și de finanțare nemulțumiți de furnizorii sau de furnizorii de servicii nesustenabili din lanțul valoric al IMM-ului, ceea ce duce la un potențial prejudiciu reputațional pentru întreprindere
- riscul de amenzi și sancțiuni ca urmare a utilizării unor furnizori care fie nu corespund dispozițiilor de reglementare, fie generează declarații false privind sustenabilitatea din partea IMM-ului, chiar dacă întreprinderea în sine are un standard de performanță în materie de sustenabilitate ridicat

IMM-ul ar trebui apoi să-și contacteze partenerii relevanți din lanțul de aprovizionare și să inițieze un dialog pentru îmbunătățiri. Acest lucru îi permite IMM-ului să știe ce așteptări ar putea avea partenerii săi și viceversa. Contabilul IMM-ului, de exemplu, este bine plasat pentru a facilita acest dialog.

5. ELABORAȚI OBIECTIVELE ȘI PARAMETRII ÎN CE PRIVEȘTE TRANSFORMAREA

Pe baza pașilor anteriori, IMM-ul ar trebui să elaboreze obiective realiste și indicatori-cheie de performanță (KPI) realiști pentru a transforma sustenabilitatea întreprinderii și pentru a monitoriza în mod regulat progresele înregistrate în atingerea acestor KPI.

INSTRUMENTELE UTILE POT REPREZENTA UN SPRIJIN: de exemplu, [Science Based Targets Initiative \(SBTi\)](#) ajută organizațiile să stabilească obiective de reducere a emisiilor bazate pe știință.

ÎNCEPEȚI CU LUCRURI MICI, DAR GÂNDIȚI LA SCARĂ MARE: începeți cu ceva la fel de simplu precum schimbarea în birou a becurilor cu unele mai eficiente din punct de vedere energetic sau reducerea consumului de hârtie și de apă, efectuarea de sondaje de satisfacție a angajaților și revizuirea structurii de conducere, dar conducând în cele din urmă la reproiectarea produselor sau a liniilor de servicii. Pentru orice furnizori cu risc ridicat identificați la pasul 4, începeți să căutați potențiali furnizori alternativi și/sau să diversificați acolo unde este posibil.

LUAȚI ÎN CONSIDERARE BENEFICIILE ECONOMICE: ca un beneficiu suplimentar, reducerea practicilor risipitoare, a consumului de energie și a cheltuielilor de călătorie neesențiale ar genera, de asemenea, economii financiare.

Această publicație reprezintă traducerea unui document publicat inițial de Accountancy Europe în septembrie 2023, intitulat 5-Step Starting Guide to a Sustainable Transition for SMEs.

Traducerea a fost realizată în întregime sub răspunderea CECCAR. Accountancy Europe nu își asumă nicio responsabilitate pentru conținutul documentului sau pentru acuratețea traducerii. În cazul unor neclarități, cititorul trebuie să consulte versiunea originală în limba engleză, care poate fi descărcată gratuit de pe website-ul [Accountancy Europe](#).

Nu este permisă reproducerea, integrală sau parțială, a documentelor emise de Accountancy Europe în limba originală sau traduse fără a obține acordul prealabil în scris de la Accountancy Europe la info@accountancyeurope.eu.

DECLINAREA RESPONSABILITĂȚII: Accountancy Europe depune toate eforturile pentru a se asigura, dar nu poate garanta, că informațiile din această publicație sunt corecte și nu ne putem asuma nicio răspundere în raport cu acestea. Încurajăm diseminarea acestei publicații, dacă suntem menționați ca sursă a materialului și există un hyperlink care face trimitere la conținutul nostru original. Dacă doriți să reproduceți sau să traduceți această publicație, vă rugăm să ne trimiteți o cerere la info@accountancyeurope.eu.

